

A TELEVÍZIÓZÁSBAN AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM HATÁSÁRA FELMERÜLŐ EGYES SZERZŐI JOGI KÉRDÉSEK – II. RÉSZ*

4. AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS HAZÁNK VÁLASZAI A FELVETETT SZERZŐI JOGI KÉRDÉSEKRE

A digitális szolgáltatások korszaka az *acquis communautaire*-t is kiegészítésekre, változásokra kényszerítette, hogy megfelelhessen azon új kihívásoknak, amelyeket az információs társadalom támaszt – többek között – a szerzői jog és a szomszédos jogok területén. Az Európai Bizottságban már 1997 decemberében megszületett a Szerzői jogi jogharmonizációs irányelv tervezete, azonban hosszas előkészületek után már jóval később adták ki „Az Európai Parlament és a Tanács 2001. május 22-i 2001/29/EK irányelve a szerzői jogok és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak az információs társadalomban történő harmónizálásáról” (Infosoc irányelv) címmel. A felmerült fontos szerzői jogi kérdések tisztázása mellett az irányelv elfogadása egyben azt is célozta, hogy az Európai Közösség és tagállamai megerősítsék a WIPO égisze alatt 1996-ban elfogadott ún. „internetszerződéseket”,⁴⁸ amelyek nemzetközi szinten teremtettek alapot arra, hogy a szerzői jogi védelem a digitális korszak kihívásainak megfeleljen. „Az irányelv politikai kompromisszumot tükröz, ... figyelembe veszi az új technológiát annak ellenére, hogy az egy folyvást változó, mozgó célpont. Áthidalja a 'copyright'- és a 'droit d'auteur' rendszerű országok közötti filozófiai szakadékot, összhangban a szubszidiaritás elvével, amely megóvjja az EK tagállamainak különböző jogi hagyományait. S végezetül: az irányelv világos fogalmi alapokra épít, híven követve az *acquis communautaire* részét képező korábbi irányelveket” – értékeli az irányelvet Jörg Reinbothe.⁴⁹

Az információs társadalom kiépítése az Európai Unió egyik fontos politikájává nőtte ki magát. Az Infosoc irányelv maga is hangsúlyozza, hogy ehhez elengedhetetlen az új termékek és szolgáltatások belső piacának kialakítása. S mivel a szerzői és a szomszédos jogok védelmezik és ösztönzik a termékek és szolgáltatások fejlesztését és értékesítését, illetve új-

* A tanulmány az Apáthy István-díj pályázaton elismert pályamű szerkesztett, rövidített változata, amelynek első része az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle áprilisi számában jelent meg; a fejezetek és lábjegyzetek számozása folyamatos.

⁴⁸ Magyarország már az 56/1998. (IX. 29.) OGY határozattal megerősítette az 1996-ban a WIPO égisze alatt létrejött WCT-t (Szerzői Jogi Szerződés, WIPO Copyright Treaty) és a WPPT-t (Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződés, WIPO Performances and Phonograms Treaty).

⁴⁹ Jörg Reinbothe: A szerzői jog perspektívái Európában. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 107. évf. 1. szám, 2002. február.

szerű tartalmának létrehozását és kiaknázását, fontos szerepük miatt magas fokú védelemben kell hogy részesüljenek.

A Közösségnek az információs társadalom legújabb kihívásaira adott konkrét válaszait, megoldásait tekintjük át a következőkben, a magyar jogharmonizáció eredményeit is számba véve, a 3.3. alpontban jelzett vázlatpontok szerint haladva.

4.1. A konvergenciából adódó problémákra reagálva az Európai Unió állást foglalt a technológiai semlegesség követelménye mellett, amelynek lényege, hogy azonos szolgáltatásokra azonos szabályozás alkalmazása indokolt, függetlenül attól, hogy ezek milyen technikai eszköz segítségével valósulnak meg. *„Egy átalakult környezetben egy olyan szabályozó modellre van szükség, amely kiterjed a konvergencia által érintett összes ágazatra, egységes elveken nyugszik, de bizonyos eltérő elemeiben igazodik az egyes szolgáltatások jellegéhez.”*⁵⁰ Merev fogalmak alkotása helyett tehát célravezetőbb a digitális kommunikációval szemben védendő értékek és érdekek kijelölése. Ezek szolgálhatnak a szabályozás egységes alapjául, mégpedig:

- a véleményszabadság és a pluralizmus;
- az emberi méltóság védelme;
- a gyermekek egészséges szellemi, érzelmi, erkölcsi fejlődése;
- a fogyasztóvédelem;
- a kulturális és nyelvi sokszínűség támogatása;
- a szerzők és műveik védelme.⁵¹

A szabályozás célja tehát valamennyi típusú tartalomszolgáltatás esetében közös, ám módszere szükségképpen eltérő, hiszen alapvető különbségek merülnek fel az egyes típusok között. Az, hogy egy-egy szolgáltatás ne essen több, eltérő követelményeket támaztó jogszabály hatálya alá, mind a jogbiztonság, mind a szolgáltatók érdekei miatt lényeges követelmény.

Magyarországon is egyre nagyobb teret nyernek az internetes felhasználások, szabályozásuk újdonság az Sztj.-ben: az ún. egyedi, „lehívásos” (on demand) műfelhasználást hazánkban is – a nemzetközi egyezményekkel összhangban – a nyilvánosságához közvetítés szabályai közé sorolták be. Így – a Közösségnek és nemzetközi⁵² kötelezettségünknek is eleget téve

⁵⁰ Green Paper on the Convergence of the Telecommunications, Media and Information Technology Sectors and its Consequences for Legislation – COM (97) 623.

⁵¹ COM (99) 657. Az Európai Bizottság „Principles and Guidelines for the Community’s Audiovisual Policy in the Digital Age (Elvek és iránymutatás, a közösség audiovizuális politikája a digitális korban)” c. közleménye, 2. pont.

⁵² A Szellemi Tulajdon Világszervezete 1996. december 20-án, Genfben aláírt és Magyarországon a 2004. évi XLIX. törvénnyel kihirdetett Szerzői Jogi Szerződésének (WCT) 8. cikkelye a következő rendelkezést tartalmazza: „Nem csorbítja a Berni Egyezmény 11. cikkének (1) (ii) pontját, 11bis cikkének (1) (i) és (ii) pontját, 11ter cikkének (1) (ii) pontját, 14. cikkének (1) (ii) pontját és 14bis cikkének (1) bekezdését, az irodalmi és művészeti alkotások szerzőinek kizárólagos joga, hogy műveiket vezetékek útján vagy bármely más eszközzel vagy módon a nyilvánosságához közvetítsék, és hogy erre másnak engedélyt adjanak, ideértve a műveiknek a nyilvánosság számára oly módon történő hozzáférhetővé tételét, hogy a közönség tagjai az említett művekhez való hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg.”

– a szerzők védelmét erősítjük jogaiknak erre a területre történő kifejezett kiterjesztésével. S bár ezen túlmenően a törvényben nem sokszor esik még szó az internetről, az mindenesetre következik ebből a rendelkezésből, hogy a webcasting és simulcasting jellegű műsorszolgáltatások alapvető jellemzőikben a hagyományos televízióműsorok szolgáltatásával azonosak, s ezt szabályaik kialakításánál is figyelembe kell venni. A Közösség által a konvergencia kapcsán megfogalmazottakkal is összhangban van tehát ez a magyar rendelkezés.

A védelem az elmondottak szerint jár ezen esetekben is, azonban a jogdíjközlemények más tarifarendszert dolgoztak ki a webcasting és simulcasting elnevezésű felhasználásokra. „A felhasználó az 1.1. pontban meghatározott ... jogdíjat köteles fizetni akkor is, ha a hangfelvételt nem sugárzással, hanem vezeték útján vagy bármely más hasonló eszközzel vagy módon – ideértve a számítógépes hálózat igénybevételét is – közvetíti nyilvánossághoz. Számítógépes hálózat igénybevételével való nyilvánossághoz közvetítéssel a jelen jogdíjközlemény értelmezése során a kereskedelmi célból kiadott hangfelvételek előre szerkesztett módon, kizárólag számítógépes hálózat igénybevételével történő olyan nyilvánossághoz közvetítést kell érteni, amely nem teszi lehetővé az igénybevevő számára, hogy a műsor tartalmi elemeiből vagy annak korábbi részeiből válasszon, vagy hogy igénybevétele közben egy vagy több hangfelvételt átugorjon. A hangfelvételnek a sugárzással egyidőben, számítógépes hálózat igénybevételével is történő nyilvánossághoz közvetítéséért (‘simulcasting’) a felhasználó az 1.1. pont szerint fizetendő együttes összegű jogdíjon felül annak 5%-át köteles fizetni.”⁵³ E jogdíjak megfizetése azonban a felhasználót nem jogosítja arra, hogy a hangfelvételt olyan módon tegye a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a közönség tagjai mind az egyes hangfelvételeket, mind pedig a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg (on demand).

4.2. Kizárólagos engedélyezési jog illeti meg bármilyen eszközzel, bármilyen formában, egészben vagy részben végzett, akár ideiglenes, akár tartós többszörözést illetően a műsorszóró szervezeteket műsoraik rögzített változata tekintetében, akár vezetékes módon, akár közvetítés útján kerülnek a műsorok a közönséghez.⁵⁴ Azonban léteznek ez alól kivételek, korlátozások vonatkozhatnak rá. Fontos, hogy a digitálás révén módfelett egyszerűvé vált többszörözés vonatkozásában a jogbiztonság követelménye miatt is rendezni kell az egyes kedvezményezett körét. Az eredeti tervezetekhez képest jelentősen kibővültek a szerzői jogok alóli kivételek, ami a szerzők felháborodását váltotta ki. A kivételek nagy listája egyszerűen politikai egyezkedések következtében terebélyesedett így ki, hiszen minden ország

⁵³ A Művészeti Szakszervezetek Szövetsége Előadóművészi Jogvédő Irodájának (MSZSZ-EJI) és a Magyar Hanglemezkiadók Szövetségének (MAHASZ) közös jogdíjközleménye a kereskedelmi célból kiadott hangfelvételnek vagy az arról készült másolatnak sugárzás útján, továbbá vezetékkel vagy bármely más hasonló eszközzel vagy módon a nyilvánossághoz közvetítéséért fizetendő előadóművészi és hangfelvétel-előállítói jogdíjakról és a felhasználások egyéb feltételeiről 1.2. és 1.3. pontja. L. Magyar Közlöny, 2006. 12. szám.

⁵⁴ Infosoc irányelv, 2. cikk e) pont. Az irányelv hibájának tartják, hogy nem tesz kellő különbséget a hagyományos hordozókon történő és a digitális másolás között. L.: Jörg Reinbothe: i. m. (49)

csak úgy fogadott el valamilyen, más állam által szorgalmazott új területet, ha az övé is elfogadásra kerül. Ez az „alku” azonban oda vezetett, hogy a rengeteg opcionálisan felsorolt kivétel épp a kívánt jogharmonizáció elérésétől vihet távolabb, illetve a felhasználók nyomására rákényszerülhetünk a nálunk még nem alkalmazott kivételek bevezetésére is.⁵⁵

Az 1. pontban tárgyaltak fényében érdekes – bár a tagállamok részére eltérést engedő – szabályozás, hogy nonprofit szervezetek (pl. könyvtárak, levéltárak) részére nyújtott szabad felhasználás esetében a javukra nyújtott kivételek, korlátozások az online felhasználásra nem terjednek ki, mivel azt nem látták célszerűnek.⁵⁶

Az egyetlen kötelező kivétel az, hogy engedélyezni kell az olyan átmeneti, eseti többszörözést, amely valamilyen technikai eljárás elválaszthatatlan és nélkülözhetetlen részét képezi, a hatékony továbbítás vagy más törvényes felhasználás érdekében kerül végrehajtásra, amennyiben ez a művelet nem rendelkezik önálló gazdasági értékkel (átmeneti többszörözés/technikai jellegű sokszorosítás).⁵⁷ Igen érdekes kérdés merülhet fel a szabad felhasználások kapcsán. Ugyanis amennyiben „hathatós technológiai védelmi intézkedések állnak rendelkezésre”, ilyen esetekben az adott kivételek, korlátozások nem akadályozhatják azok alkalmazását.⁵⁸ Hiszen ha a cél az, hogy csak a jogosult engedélyével lehessen a művet érzékelni és felhasználni, meglehetősen valószínűtlen, hogy a megkerülést biztosító eszközök elsődlegesen az egyes engedélyezett kivételek megvalósítására jönnének létre.

Az Szjt. szerint a mű többszörözésének minősül a sugárzás vagy a vezeték útján a nyilvánossághoz történő közvetítés céljára való rögzítés, a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön, valamint a számítógépes hálózaton átvitt művek anyagi formában való előállítása is.⁵⁹ Az utóbbi két mód mint a többszörözés nevesített esete az interneten történő felhasználások eseteire vonatkozó új rendelkezés. Az Szjt. teljesen az irányelv rendelkezéseinek megfelelően beszél az ideiglenes többszörözésről, azaz a szabad felhasználás körébe sorolja azt.⁶⁰ Egyes vélemények szerint szerzői jogunk is szembenézhet azzal az esetleges viszszalépési lehetőséggel, amit az európai szintű szélesebb körű szabad felhasználás válthat ki.

A biztonságos kommunikációs környezet kialakításának felelőssége megoszlik az állam, a szolgáltatók és a felhasználók között – az állami kényszer, a szolgáltatók önszabályozása és a felhasználók tudatos médiahasználata egyaránt elengedhetetlen.⁶¹

⁵⁵ Kiss Zoltán–Kolozsváry Kiss István–Kricsfalvi Anita–Rozgonyi Krisztina: Szerzői Jogi Kommentár. CompLex CD Jogtár

⁵⁶ Infosoc irányelv, (40) preambulumbekzdés

⁵⁷ Az Szjt. 35. § (6) és (7) bekezdése tartalmazza az efemer rögzítés, valamint az ilyen felvételek hivatalos archívumokban (Magyarországon l.: NAV) való megőrzésének feltételeit.

⁵⁸ Infosoc irányelv, (36) preambulumbekzdés

⁵⁹ Szjt. 18. § (2) bekezdés

⁶⁰ Szjt. 35. § (6) bekezdés

⁶¹ Polyák Gábor: Megjegyzések a digitális kor médiapolitikájához. Média kutató, 2002. 3. sz.

4.3. A nyilvánosságra hozatal kizárólagos jogát tágabban kell értelmezni, tehát minden olyan esetre vonatkoztatni kell a szerző ezzel kapcsolatos jogait, ahol vezetékes vagy vezeték nélküli módon, közvetítés útján vagy újraközléssel valósul meg a cselekmény.⁶² Külön kiemelésre kerül az Infosoc irányelvben (és ezzel összhangban az Szjt.-ben is), hogy a jogosultnak a nyilvánosságra hozatalra vonatkozó kizárólagos joga az interaktív, egyénileg lehívható felhasználások tekintetében is fennáll (on demand).⁶³ Ez a jog műsoraik rögzített változatai tekintetében a műsorszolgáltatót is megilleti. Lényeges az az előírás, hogy a szellemi tulajdon szolgáltatásnak minősülő felhasználásai (tehát például a mű távolba közvetítésének esetei, mint a tv-sugárzás vagy a sugárzás vezetékes átvitele) tekintetében nincs helye jogkimerülésnek.⁶⁴

A határok nélküli televíziózás irányelve⁶⁵ megadja a műsorszámok reklámmal való megszakithatóságának feltételeit, és ami lényeges, a reklámok mellett a televíziós vásárlás (teleshopping) műsorbeli időkorlátait is megszabja, s ezzel elismeri a szerző integritáshoz való jogát az interaktív közegben is.

Bár a digitális technika, az internetes felhasználás a szerző műve integritásához való jogát csorbíthatja is, azonban a reklámok és televíziós vásárlások megfelelő szabályozásával előnybe helyezhetők az alkotói jogok. Emellett a modern technika nem csak jogsértő célok elérésére használható fel. Ezt mutatja az alábbi példa is. Az Szjt. szerint a mű felhasználásához feltétlenül szükséges változtatásokat a felhasználó is végrehajthatja. A technikai fejlődés az integritáshoz való jogot erősítheti azzal, hogy az ilyen kényszerű változtatások köre fokozatosan szűkül általa. Így pl. egy mozifilm televíziós adaptációhoz szükséges változtatása a 16/9-es formátumú televíziók viszonylatában lényegében már nem érinti a mű integritását.

4.4. Az eredményes joggyakorlást teszi lehetővé a közös jogkezelés, s ezért is „különösen a digitális környezet követelményeinek fényében szükséges a beszédessel megbízott társaságok vonatkozásában a magasabb fokú ésszerűsítés és az átláthatóság biztosítása a versenyszabályok betartása tekintetében”.⁶⁶ Mivel a művek igen könnyedén terjeszthetővé váltak, az alkotások hatékonyabb azonosítása vált szükségessé, s ezzel együtt a felhasználás feltételeit is célszerű megjelölni (jogvédelmi információs rendszer) – ez ugyanis a jogok kezelésének könnyítését, valamint az online fogyasztói viselkedés nyomon követhetővé válását is szolgálja.

⁶² Tehát magában foglalja a „táv nyilvánosságra hozatalt” is (remote communication to the public).

⁶³ L. az Szjt. 80. § (1) bekezdésének d) pontját

⁶⁴ Infosoc irányelv, 3. cikk (3) bekezdés

⁶⁵ A Tanács 89/552/EGK irányelve (Council Directive 89/552/EEC of 3 October 1989 on the co-ordination of certain provisions laid down by Law, Regulation or Administrative Action in Member States concerning the pursuit of television broadcasting activities), amelyet az Európai Parlament és a Tanács 97/36EK irányelve módosított.

⁶⁶ Infosoc irányelv, (17) preambulumbekkezdés

Azt, hogy a szerző egyre nehezebben tudja nyomon követni alkotásai felhasználását, ellenőrzési lehetősége egyre szűkebb területre szorult vissza, gyakran róják a digitális kor számlájára. Azonban itt is tekintettel kell lenni arra, hogy a technikai fejlődés nemcsak negatívumokat, de gondos szabályozás mellett jelentős védelmet is nyújthat a szerzők számára. Ugyanis a jogkezelési feladatok ellátása történhet olyan automatizált adatbázisok segítségével is, amelyek egyben automatizált felhasználásengedélyezési feladatokat is ellátnak. A felhasználó ezek segítségével – azon túl, hogy kiválaszthatja a művet és információt szerezhet a jogosultakról – azonnal meg is szerezheti a kívánt felhasználási jogot online tranzakció segítségével. Ez – az akár emberi beavatkozást sem igénylő – folyamat percek alatt végbe mehet. Ezenkívül a digitális technika megkönnyítheti a közös jogkezelők dolgát egyéb szolgáltatások nyújtása kapcsán is, például percrekész felhasználási listák állíthatók elő az egyes művekkel vagy műcsoportokkal kapcsolatban, a számítógépes hálózatokon való illegális felhasználások felderítése és jelzése is megvalósulhat stb.⁶⁷

Látható volt más technológiai újdonság megjelenése kapcsán is, hogy a szerzők befolyása egyre csökkent műveik többszörözését, felhasználását illetően. Így van ez a digitális világban is. Azonban emiatt a szerzőknek nem elzárkózniuk kell az újdonság elől, hanem maguknak is kifejezetten fel kell használniuk az új lehetőségeket. Ha ez nem is egyik napról a másikra érzékelhető eredményeket jelent, mindenképp ez kell hogy legyen a követendő irány.

4.5. Látható, hogy nem könnyű a digitális műfelhasználás korában megtalálni az egyensúlyt a technikai vívmányok kiaknázásához fűződő és a szerzői érdekek között. A jogosultak és a felhasználók közötti egyensúly fenntartása igen fontos, és az így meghatározott rendelkezéseknek (mint például a 2. pontban felvázolt kivételeknek és korlátozásoknak) a belső piac érdekeit is kellően biztosítaniuk kell.

A '80-as évek végén és a '90-es évek elején az ún. digitális forradalom által teremtett gyökeresen új helyzet a műsorszórás és a műsorelosztás terén is éreztette hatását, amely az Uniót is arra készítette, hogy új rendelkezéseket bocsásson ki. További változások is várhatóak, különös tekintettel arra, hogy átfogó, konkrét előremutatókat tartalmazó stratégiával nem találkozhatunk ezen a területen. Nagyon sok múlik azon, hogy a Közösség ezeket a változásokat képes lesz-e megfelelő szabályozási keretrendszer kialakításával kezelni, amely inkább támogatja, semmint gátolja a folyamatot. Azt sem szabad szem elől tévesztenünk, hogy kinyilvánításra került: „A szellemi tulajdon védelmében nincs szükség új felfogásra.”⁶⁸ Az információs társadalom kihívásaira vonatkozó legaktuálisabb kérdések tárgyalására a WIPO keretében láttak hozzá (digitális agenda), a Közösség elkötelezett és érdekelt az információs társadalom kiépítésében és előnyei kiaknázásában.

⁶⁷ Gross Balázs: A szerzői művek digitális formában való megjelenésének hatása a szerzők egyes jogaira. In: Magyarország Médiakönyve (szerk.: Enyedi Nagy – Polyák – Sarkady). Enamiké, Budapest, 2003, 837. o.

⁶⁸ Infosoc irányelv, 5. cikk indokolása

Természetesen hazánk számára is elengedhetetlen, hogy a Közösség nyomvonalán haladva maga is törekedjen a folyamatos fejlődés révén kialakult új helyzetekben a jogosultak, a felhasználók és a közönség érdekei közötti egyensúly megteremtésére. Európában mára igen elterjedté vált a digitális televíziózás, s ez a jövőben a kítűzött célokból és a fejlődés üteméből ítélve várhatóan még inkább igaz lesz. Az internethasználók száma is rohamosan nő. Ezen tendenciát látva Magyarországnak is lépést kell tartania a technikai fejlődéssel, és természetesen az arra vonatkozó jogi szabályozással. Mindehhez nálunk szükség van az igen aktív tervezésre és – többek szerint – a folyamatokba való állami beavatkozásra.

Szerzői jogi törvényünk maga is rámutat a folyamatos fejlődéssel lépést tartó szabályozás jelentőségére: „A technikai fejlődéssel lépést tartó, korszerű szerzői jogi szabályozás meghatározó szerepet tölt be a szellemi alkotás ösztönzésében, a nemzeti és az egyetemes kultúra értékeinek megóvásában; egyensúlyt teremt és tart fenn a szerzők és más jogosultak, valamint a felhasználók és a széles közönség érdekei között, tekintettel az oktatás, a művelődés, a tudományos kutatás és a szabad információhoz jutás igényeire is; gondoskodik továbbá a szerzői jog és a kapcsolódó jogok széles körű, hatékony érvényesüléséről...”⁶⁹. Emellett azonban hangsúlyoznunk kell, hogy a szerzői jog akkor töltheti be feladatát, ha – megfelelően valódi természetének – eredeti logikáját megtartja, és kulturális, nemzeti érdekeinkre is tekintettel van a harmonizáció során.

5. ÖSSZEGZÉS

Látható, hogy az információs társadalom rohamos fejlődése új és új technikai vívmányokkal állít szembe bennünket. Ezek közül a digitális és az internetes televíziózás megjelenése kiemelkedően sok változást indított el maga körül. Azon túl, hogy a „televízió” szónak a lexikonokban megtalálható fogalmát módosítani kell(ett),⁷⁰ illetve hogy a szerzői műveket és a szomszédos jogi teljesítményeket mára „tartalomnak” hívják, a szerzői jogra is jelentős hatás mutatható ki.

E dolgozat célja, hogy rámutasson arra, hogy ez az óriásinak mondott átalakulás semmivel sem igényel rendkívülibb alkalmazkodási képességet, mint a maga idejében a televízió megjelenése. A hasonlóság annak ellenére fennáll, hogy itt nem a televízió az internet általi kiszorításáról van szó, mint ahogyan az annak idején a tévé és a rádió viszonylatában történt, hanem egyfajta konvergenciára utaló összeolvadás figyelhető meg. Tehát ugyanúgy

⁶⁹ Sztj. preambulumban

⁷⁰ Az interneten található szabad lexikonban (Wikipédia) a „televízió” szócikkre keresve jelenleg ezt a meghatározást találjuk: „Kép és hang távoli helyre való együttes továbbítására szolgáló telekommunikációs berendezés.” Ez a fogalom a szerző véleménye szerint nem utal kellően a jövő televízióinak interaktivitására és sokoldalúságára, a definíció további árnyalása szükséges.

igaz az a meglátás, hogy a technikai haladás és a jogi szabályozás egymástól időben nem nagyon maradhat el, a különféle konfliktusok elkerülése végett. A kihívás ugyanúgy komoly, mint a televízió megjelenésekor volt, és ugyanúgy vannak, akik félnek a technikai fejlődés kulturális romboló hatásától is.

Szászy István példamutatása, amely a társadalmi fejlődés aktuális problémáira való felfigyelésre ösztönzött, ma is élen járó kell hogy legyen, legalább annyira időszerű, mint a maga idejében volt. Már a televízió (sőt a rádió) megjelenése kapcsán is szembesült a szerzői jog olyan alapvető kérdésekkel, amelyek jelen dolgot vizsgálódási alapját is képezték: választ kívánt a felhasználás természetének minősítése; az alkalmazandó jog meghatározása a felhasználás határokat átlépő voltára, ugyanakkor a szerzői jogi szabályozások területiális jellegére is tekintettel; a felhasználás nyomán követése. Természetesen ma ezek a kérdések a digitális kor viszonyai között még erőteljesebben jelentkeznek.

Ezekre a válaszokat csak megfelelő kompromisszumok, a szerzői érdekek és a felhasználók törekvése közötti egyensúly megtalálásával lehet megadni. Ennek érdekében törekedni kell az információs társadalom által nyújtott előnyök kiaknázására, és arra, hogy a kevésbé pozitívnak tűnő hatásokat is a javunkra fordítsuk. Fontos leszögezni, hogy bár mindez számos lényeges ponton érinti a szerzői jogot, a szabályok újragondolása során a hagyományos fogalmakra építve, azokat kibővítve, átalakítva kell fokozatosan alkalmazkodni a keletkezőben lévő újhoz – szerves fejlődés mellett lehet megfelelő válaszokat adni.

Ma ehhez különös jelentőségű tényként társul Magyarország számára, hogy az Európai Unió célként tűzte ki az információs társadalom kihívásainak való megfelelést, s igen aktívan neki is látott annak megvalósításához. Ez bennünket is arra kell hogy készítsen, hogy felzárkózva, lépést tartva mindig időszerű válaszokat adjunk a folytonosan változó élethelyzetekre reagáló szerzői jogi kérdésekre, a szabályozás gyökereire is figyelemmel.